

Contact

Driemaandelijks magazine van de stichting ESDA

- 02 Redactioneel In de richting van de schapen
- 03 Overdenking Richtingsgevoel
- 04 Relaties Richtingwijzers in het christelijk leven
- 06 Dialoog Kind van God
- 08 Interview Arnoud sloeg een andere richting in
- 10 Verdieping Het Bijbelse kompas
- 12 Kerstverhaal Volg de ster die je de weg wijst
- 15 Uitstappen Met je neus op Van Gogh
- 16 Voedsel voor de geest Naar de overkant
- 18 Groen! Kunst of klimaat
- 19 Ten slotte Neuzen dezelfde kant op
- 20 ESDA Contactgegevens

Richting

Contact is een gratis uitgave van het Kerkennootschap der Zevende-dags Adventisten **ESDA-Instituut** Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide
Tel: 030 - 6934509 | Email: esda@adventist.nl | Web: www.esda-online.nl | INGbank NL76 INGB 0000 0383 25 | Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
Woord van Hoop (ESDA België) Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel | Tel: 02-5113680 | ING Bank BE47 3100 1698 4180
Verantwoordelijke uitgever België Jeroen Tuinstra, Minnenstraat 61, 1000 Brussel **Hoofredacteur** Lydia Lijkendijk
Redactiesecretaris Joanne Balk-Geerlings **Redactie** Tom de Bruin, Jacob Engelgeer, Rudy Dingjan, Jeroen Tuinstra, Nelske Verbaas en Reinder Bruinsma
Vaste medewerkers Marie Rahajaan - kunstsociologe en Glenn Ripassa - docent hbo **Vormgeving** Paul de Bruin - LimeLight Design Studio
Foto omslag Mikael Damkier/Shutterstock.com **ISSN** 2542-548X **Druk** Van de Ridder - Nijkerk **Oplage** 2200 ex.

In de *richting* van de schapen

Lydia Lijkendijk

Ons gezin, vroeger, bestond uit vijf mensen plus een hond. We hadden Belgische herders en Schotse collies. Niet allemaal tegelijk, maar één voor één.

De Belgen waren van adel, ze hadden behalve een voornaam ook een achternaam. De leukste had uitzonderlijke kwaliteiten. Hij was opgeleid als politiehond en gedroeg zich daar meestal ook naar. Hij werkte graag. Bracht op commando de sloffen, de sleutels en de krant. Alles wat je op de grond liet vallen, pakte hij op. Hij was gehoorzaam, speels, had veel humor en was reuze gezellig. Maar niet voor vreemden. Hij bewaakte de roedel (wij) en als mijn vader niet thuis was, was hij de baas. Er was alleen één minpuntje: als hij schapen zag of rook, kreeg hij kortsluiting in zijn hondenhoofd. Neus in de lucht en gáán, in de richting die de wind hem wees. Dat kun je natuurlijk niet hebben als het serieus wordt, bij de inrekening van een crimineel. 'O momentje, Willem H., de hond is er tijdelijk even vandoor ... Tsja, iets met schapen.' Daarom woonde hij bij ons, Hobbe van de Hienderhorst.

Je kon het hem ook niet kwalijk nemen dat hij achter schapen aanging. Ik weet niet of je wel eens een kudde hebt zien rennen? Het is een koddig gezicht, al die wollige waggelaars, en ik begrijp best dat een béétje hond de aanblik daarvan gewoon niet kan weerstaan. Zoals ik mensen ken die af en toe een zak chips of een zak M&M's leeg móéten eten, moest Hobbe af en toe een kleine kudde opjagen. Of liever

nog een grote, als die voorhanden was. En ja, hij nam ook links en rechts een hap – voornamelijk wol hoor. Het was dus zaak hem bij schapen uit de buurt te houden.

Na een tijdje bleek dat hij niet persé schapen nodig had om plezier te hebben. Poedels hadden ongeveer hetzelfde effect. Het is waarschijnlijk niet toevallig dat ze er precies hetzelfde uitzien als schapen. Zodra Hobbe lucht kreeg van een poedel, verdween hij in ijltempo in de juiste richting. Voor hem dan. De poedel in kwestie zal daar anders over gedacht hebben. 'Hij is normaal echt dól op poedels', mompelde mijn vader tegen elke ontstelde poedeleigenaar, terwijl hij Hobbe met zachte dwang huiswaarts leidde, weg van de gehavende viervoeter. Gelukkig had mijn vader een hoge gunfactor, tot verzekeringszaken is het nooit gekomen.

Nog steeds als ik een kudde schapen zie, denk ik aan Hobbe. Mijn oude moeder, die aan het einde van de zomer haar ogen voorgoed sloot, dacht ook vaak aan Hobbe. De mensen op de foto's kende ze niet meer, maar de hond wel: 'Dat was Hobbe. Dat was een schat.'

Meer richtinggevende verhalen lees je in deze **Contact**. Een fijne Kerst, een gelukkig 2023 en graag tot het voorjaar.

Richtingsgevoel

Joanne Balk

Het is niet zo best gesteld met mijn richtingsgevoel. Meestal zit ik er 180 graden naast. Op zich is dat ook wel weer handig, want als ik denk dat we links af moeten, dan kunnen we beter naar rechts gaan en omgekeerd.

Toch was ik degene die met een groot straatnamenboek, of erger, met een landkaart op schoot in de auto zat te navigeren. Dit was in het pré-TomTom-tijdperk, want nu hoeven we maar de bestemming in te toetsen en we worden er met beeld en geluid naartoe geleid.

Maar toen ik de TomTom was, was dat nogal eens een uitdaging. Ik zei ook wel eens, 'bij de volgende naar links', terwijl ik rechts bedoelde. Dat werd dan al snel 'nee, de andere links', als ik de richtingaanwijzer naar links zag knipperen. Ik heb vast voor heel wat omwegen gezorgd in mijn leven. Maar we kwamen uiteindelijk altijd op de plek van bestemming. Zij het soms met wat vertraging.

Kruispunten

In de Bijbel krijgen we in Jeremia 6:16 het advies om goed te kijken en na te denken als we op kruispunten staan. Dit is hier natuurlijk in overdrachtelijke zin bedoeld. Het gaat over keuzes maken. Kijk naar de oude wegen en naar waar die toe geleid hebben, lezen we in deze tekst. De juiste weg is het pad dat ons naar God leidt. Wie dat pad bewandelt zal rust en vrede vinden.

In het algemeen denderen we door in ons leven. We handelen vaak uit routine en gaan zo onze dagen door. We zijn nu eenmaal druk. Maar af en toe maken we pas op de plaats. Dan denken we na over wat we met

ons leven willen. Vaak ervaren we dergelijke bezinningsmomenten als de gang van onze dagelijkse zaken te veel stress kost en te weinig blijdschap oplevert. Hebben we wel de juiste keuzes gemaakt? Hoe kan het anders? Willen we ons leven misschien anders indelen? Wat vinden we belangrijk en hoe zorgen we ervoor dat die belangrijke dingen ook een prominente plek in ons leven krijgen?

Veilige weg

Om overzicht te krijgen van wat er op een kruispunt gebeurt, zul je goed naar alle kanten moeten kijken. Soms moet je zelfs vaker kijken om te zien of je veilig door kunt gaan. Dit is in het verkeer zo, maar ook in overdrachtelijke zin. God heeft ons voor de veilige weg die Hij biedt veel aanwijzingen gegeven in de Bijbel. En zijn Zoon Jezus Christus heeft ons het voorbeeld gegeven hoe we steeds de juiste weg kunnen kiezen.

*God heeft **altijd**
het beste met je voor*

In Johannes 14:6 zegt Jezus dat Hij de weg, de waarheid en het leven is. De rust die we krijgen als we volgelingen van Jezus willen zijn, overstijgt onze onzekere gedachten. God wil altijd met je meegaan en aan jouw zijde zijn. Hij laat je nooit in de steek en heeft altijd het beste met je voor. Hij heeft ons geluk voor ogen (Jeremia 29:11). Soms is meteen de juiste weg inslaan natuurlijk wel zo handig. Maar ook als dit even niet lukt, navigeert God je weer naar je eindbestemming als je Hem daarom vraagt. Vertrouw op God en laat Hem de richting aangeven in je leven.

ImYanis/
Shutterstock.com

3

overdenking

Richtingwijzers in het christelijk leven

4

relaties

Glenn Ripassa

In deze hectische tijd, waarin alle zekerheden om je heen verdwijnen, is het belangrijk dat je een houvast hebt. De coronatijd heeft veel angst en zorgen gebracht. Ook nu, met de oorlog in Oekraïne, de stijgende energieprijzen en levensmiddelen die alsmaar duurder worden, weten mensen niet meer hoe ze het hoofd boven water moeten houden. De christen weet: 'Wat de toekomst brengen moge, mij geleidt des Heren hand.' Dat is een zekerheid!

Om met vertrouwen de toekomst tegemoet te gaan, zijn er zeven acties die iedere christen elke dag zou moeten ondernemen. Het zijn prachtige uitgangspunten voor je leven die jou de juiste richting wijzen.

Bid

Gebed is de persoonlijke tijd die je met God doorbrengt. Het is een moment waarop je je even niet richt op de dingen om je heen, maar op je Schepper. Je kunt met alles wat je bezighoudt bij God terecht. Je zorgen, problemen, de vragen die je hebt, je blijdschap en je verdriet. Hij zal je dan de rust en kracht geven die je nodig hebt om het leven aan te gaan.

Lees je Bijbel

In zijn Woord geeft God weer hoeveel Hij van je houdt. Hij heeft zijn Zoon gegeven zodat jij straks het eeuwige leven kunt krijgen. Zijn liefde en zorg voor jou staan in de Bijbel beschreven. Het is belangrijk om te weten wat je gelooft. Spendeer daarom tijd aan het lezen van de Bijbel. Door het lezen van de

Wees dankbaar

God is onze Schepper en Verlosser. Wees dankbaar voor wat Hij jou gegeven heeft. Daarom is het belangrijk om 'anders' in het leven te staan. Niet gefrustreerd en bitter om boos, maar laat je beïnvloeden door het goede om je heen. Richt je op zijn beloften en de hoop die er in Hem is.

Wees vergevingsgezind

Jezus leerde dat God jou vergeeft als jij anderen óók vergeeft voor de fouten die zij maken. Het is altijd makkelijker de fouten van een ander te zien dan je eigen fouten. Jezus heeft ons niet voor niets het Onze Vader geleerd. In Matteüs 6:12 staat: 'En vergeef ons onze schulden, zoals ook wij

onze schuldenaren vergeven.' Vergeven is ook goed voor jezelf. Het heelt je relatie met de ander zoals Jezus onze relatie met God weer heeft hersteld.

Wees je bewust van je tekortkomingen

Iedere dag zou je je als christen bewust moeten zijn van je eigen falen en tekortkomingen. Het houdt je nederig en klein. Door gebed en het lezen van de Bijbel leer je ook liefdevoller te zijn voor anderen. Je leert om, net als Jezus, meer compassie te hebben voor de ander. Veel van de problemen op je werk, in je relatie en in je vriendschappen worden veroorzaakt doordat je je beter voelt dan de ander. Je denkt het altijd beter te weten.

*Zeven acties die **iedere** christen elke dag zou moeten ondernemen*

God laat je dingen meemaken in je leven om je karakter steeds meer te vormen naar het beeld van Jezus. Door oog te hebben voor je eigen tekortkomingen leer je Gods grootheid des te meer kennen. Gods liefde en genade worden daardoor nog duidelijker voor je.

Wees dienstbaar

In Jezus leven stonden God en de ander centraal. Hij stelde zich dienend op omdat Hij je wilde leren dat je niet voor jezelf leeft. Je bent er voor de ander. Dit is niet vanzelfsprekend omdat je vaak toch met jezelf bezig bent. Je wilt wel helpen maar het moet niet een te groot offer zijn. Dus je weegt af wat je wel en niet wilt doen voor de ander. Jezus leert echter: richt je op de mensen om je heen en probeer gevoelig te zijn voor waar je ze mee kunt helpen. Mensen zullen dit herkennen en in jou een volgeling van Jezus Christus zien, en niet iemand zoals er zoveel zijn.

Wees authentiek

Je gedrag laat meer dan je woorden zien in wie je gelooft. De mensen in de tijd van Jezus waren niet alleen onder de indruk van wat Hij allemaal zei of deed, maar van wie Hij in al die dingen was. Ze vonden bij Hem echtheid. Hij was een man uit een stuk. Hij bracht niet alleen maar mooie woorden. Als je de wereld dus iets van het evangelie wilt laten zien, besef dan dat wat je zegt ook in je gedrag naar voren moet komen.

Kind van God

Als iemand jou vraagt: 'Wie ben jij?', wat antwoord je dan? Ik kan me zo indenken dat je begint met het noemen van je naam. Afhankelijk van wie het je vraagt en waar het je gevraagd wordt, geef je aanvullende informatie. Bijvoorbeeld wie je gezinsleden zijn, wat voor werk je doet of welke geloofsovertuiging je hebt.

Maar welk antwoord geven we als we de vraag 'Wie ben jij?' nu eens aan onszelf stellen? Hoe beantwoorden we vragen zoals: wie ben ik, wie zijn wij en wat is onze ware identiteit? Als het goed is, stelt iedereen op enig moment in zijn leven zichzelf deze vraag. Doe je dat niet, dan loop je kans jezelf, anderen en God tekort te doen. Je leeft dan aan God en de medemens voorbij.

Onze status

Als je jezelf wel afvraagt wie je bent, dan komt de Bijbel je te hulp bij het vinden van een antwoord. Zo schrijft Johannes: 'Bedenk toch hoe groot de liefde is die de Vader ons heeft geschonken! Wij worden kinderen van God genoemd, en dat zijn we ook' (1 Johannes 3:1). Dat is nogal wat! 'Kinderen van God', dat is dus onze status en dat is toch wel het meest wezenlijke wat er over onze identiteit valt te zeggen.

Rentmeesters

Bijbels gezien zijn wij dus kinderen van God. Deze identiteit sluit goed aan bij wat er in Genesis staat. Daar lezen we dat God ons naar zijn beeld en gelijkenis heeft geschapen en dat er van ons verwacht wordt over al het geschapene te heersen (Genesis 1:26-27). Dit maakt ons tot rentmeesters.

Als kinderen van God zijn we zijn rentmeesters. De aarde en al wat daarin is, is immers van God (Psalm 24). Hij is de Schepper en de mens heeft als opdracht de aarde te bewerken en erover te waken (Genesis 2:15). Een mooie maar ook uitdagende opgave. Het is een taak met het oog op de lange termijn, we werken immers voor de Meester tot Hij komt.

Ambassadeurs van God

Dat we slechts ten dele zijn geslaagd in de uitvoering van Gods opdracht, is geen nieuws. De aarde te bewerken is ons over het algemeen wel gelukt, maar het bewaren gaat ons minder goed af. Alleen al de klimaatveranderingen wijzen ons voortdurend op de kwalijke gevolgen van onze omgang met dat wat God aan onze zorg heeft toevertrouwd. Wij blijven echter ambassadeurs van Gods bezit zolang er leven is op aarde. Het vertrouwen dat God de mensheid heeft gegeven is daarmee ook niet komen te vervallen.

Gods zorg weerspiegelen

Rentmeesterschap is het goed beheren van wat we van God in bruikleen hebben ontvangen en waarover we rekenschap moeten afleggen. Hierbij denken we aan tijd, moge-

lijkheden, talenten, middelen, geld en bezit. Dit alles zetten we in om Gods schepping te bewerken en te bewaren. Wij erkennen daarmee Gods eigendomsrecht en zijn zorg voor ons, een zorg die wij weerspiegelen. Ons doen en laten heeft invloed op het leven van anderen. Daarom is het van belang dat we investeren in goede relaties met de mensen om ons heen en er een duurzame levensstijl op na houden.

De juiste richting

Goed beheer beschermt je ook tegen hebzucht. Jezus illustreert dat in de gelijkenis over een rijke man en zijn bezit (Lucas 12:13-21). Jezus reist rond en houdt de ene toespraak na de andere. De mensen verdringen zich om Hem heen. Ze willen graag horen wat Hij te vertellen heeft. Terwijl Hij aan het lesgeven is, leidt iemand uit de menigte de aandacht af. Het voorgaande lijkt hem niet te boeien. Hij vindt zijn eigen besognes belangrijker en zegt: 'Meester, zeg tegen mijn broer dat hij de erfenis met mij moet delen!'

*Wie zich richt
op **hebben** gaat aan
hebzucht ten onder*

Jezus ontwijkt dat verzoek door er geen antwoord op te geven. Hij is immers geen bemiddelaar of rechter in deze specifieke kwestie. Wel geeft Hij een waarschuwing naar aanleiding van die vraag. Hij zegt: 'Pas op, hoed je voor iedere vorm van hebzucht, want iemands leven hangt niet af van zijn bezittingen, zelfs niet wanneer hij die in overvloed heeft.' Zoals we van Jezus gewend zijn, kijkt Hij altijd verder dan wat zich aan de oppervlakte lijkt af te spelen. Niet de erfenis of een eerlijke verdeling staan centraal in de vraagstelling van de broers, maar het gericht zijn op *hebben* in plaats van *zijn*. Wie zich richt op het *hebben* gaat aan hebzucht ten onder. Wie zich richt op het rentmeester-*zijn*, bewerkt en draagt zorg.

Scan mij

7

dialogoog

Dialogoog

Het 1^e kwartaal van het boekje *Dialogoog* van 2023 heeft als titel: **Werken voor de Meester tot Hij komt.** *Dialogoog* is een halfjaarlijkse uitgave van de Adventkerk. Bestel *Dialogoog* via www.servicecentrum-adventist.nl.

Prijs excl. verzendkosten
€ 16,00.

Werken
voor de
Meester tot
Hij komt
1^e kwartaal

2023

Dialogoog | IN GEFENGE MET HET WOORD

Arnoud sloeg een andere *richting* in

Lydia Lijkendijk

Arnoud van den Broek (53), vader van drie volwassen kinderen en inmiddels opa, werkte een kwart eeuw in de IT. Toen hing hij zijn baan aan de wilgen, en koos een andere koers in zijn leven. Hij begon aan een studie theologie. Het is nooit te laat om van richting te veranderen!

Jij studeert voor predikant. Daarmee heb je een andere richting aan je loopbaan gegeven. Wat deed je hiervoor, wat was daar (niet) leuk aan en waarom die verandering?

‘Voorheen werkte ik in de IT, in diverse functies. Ruim 25 jaar lang heb ik gewerkt op het vlak waar mensen met computers te maken krijgen. Ik houd van analytisch denken, werken onder lastige omstandigheden en van begrijpelijk communiceren.

In 2018, ik was toen 49 jaar, hebben mijn vrouw en ik besloten van koers te veranderen. Alhoewel het werk goed bij mij paste, miste ik er toch iets. Ik hielp mijn klanten om (nog) meer geld te verdienen en zelf verdiende ik er mijn brood mee. Maar, zoals dat gaat in de IT, alles is na enige tijd achterhaald en wordt vervangen. Het is allemaal erg tijdelijk.’

→ *‘God is een goede werkgever’*

Hoe ziet het traject eruit dat je doorloopt?

Ik wilde de studie graag in deeltijd gaan doen. Maar na een goed gesprek met het landelijk bestuur van de Adventkerk hebben we besloten om het rigoureuzer aan te pakken en ben ik voltijds gaan studeren in Engeland. De studie in Engeland duurt normaal vijf jaar. Maar door mijn eerder gevolgde opleiding en ervaring heb ik de studie in drie jaar kunnen doen. Het betekende wel dat ons leven op korte termijn drastisch zou gaan veranderen. Naast dat we uit Nederland vertrokken, kwam nu ook het werk als predikant niet achter, maar vóór de horizon te liggen. De studie heb ik inmiddels afgerond en ik zit nu in mijn proponentenschap zoals dat heet. De voorloper van het predikantschap.’

Hoe ingrijpend is dat, om halverwege je werkzame leven van loopbaan te veranderen?

‘Dat valt erg mee. Er is weliswaar veel veranderd, maar mijn vrouw en ik zijn nog steeds dezelfde personen die wij altijd al waren. Ik doe nu werk dat beter bij mij past. Alles wat ik doe houdt zijn waarde en dat is een groot verschil met mijn vorige werk waar alles zo tijdelijk en vergankelijk was.’

Hoe bevalt je nieuw ingeslagen richting tot nu toe? Wat brengt het je, wat kost het je?

‘Het bevalt heel goed. God is een goede werkgever. Mijn werk geeft mij veel voldoening. Rijk in termen van geld zal ik er niet van worden. Maar dat hoeft ook niet.’

Heb je wel eens getwijfeld?

‘Nee. Geen moment!’

Hoe reageren mensen op jouw verhaal?

‘Van familie en vrienden binnen de Adventkerk kreeg ik vaak te horen dat ze het moedig vonden. Zelf vind ik het niet zo moedig, want ik wist dat ik altijd weer terug kon gaan naar mijn oude leven. Niet dat ik dat leuk zou vinden, maar een heel groot risico namen mijn vrouw en ik zeker niet. Opvallend genoeg kreeg ik van klanten en collega’s vaak te horen dat ze mijn overstap interessant vonden en het goed bij mij vonden passen. De meeste klanten voor wie ik al wat langer werkte, kenden mij al als een volgeling van Jezus, een gelovige of, zoals je wilt, een christen. Toen ik collega’s en klanten vertelde van de beslissing die ik genomen had, leidde dat tot interessante gesprekken.’

Welke toekomst zie je voor je, als predikant? Wat wil je bereiken voor anderen en voor jezelf?

‘Ik stel mij open voor wat er komen gaat. God heeft mij geroepen, niet alleen om dit werk te doen maar ook met een specifiek doel. Welk

doel dat is? Ik weet het nog niet precies. Wel zie ik dat wij in een tijd leven waarin de wereld snel aan het veranderen is. We zitten op een scharnierpunt in de geschiedenis. Hoe de wereld er over een paar jaar uitziet is daarom moeilijk te voorspellen. Maar ik ben ervan overtuigd dat de grote veranderingen die er in deze wereld aan zitten te komen, ook effect gaan hebben op de kerk en dus ook op mijn werk als predikant. Het zou mij niet verbazen als het werk van predikant vooral “voeten in de klei en handen uit de mouwen” gaat worden om de kerk bijeen en overeind te houden. In dat plaatje zie ik mijzelf wel passen.’

Nog iets wat je kwijt wilt?

‘Iemand zei eens “Je kunt beter spijt hebben van iets wat je gedaan hebt dan van iets wat je niet gedaan hebt.” Wie risico’s neemt, kan fouten maken. Maar wie geen enkel risico durft te nemen, maakt misschien wel een veel grotere fout.’

Het Bijbelse *kompas*

Heb je er weleens over nagedacht of de Bijbel dezelfde kompasrichtingen heeft als wij hebben? Kenden de Israëlieten uit de Bijbel noord en zuid zoals wij die kennen? Bevindt het noorden zich bovenaan, en het zuiden zich onderaan de kaart? De richtingen in het Oude Testament lijken vertrouwd, maar hebben toch een aantal eigenaardigheden!

In onze Bijbel zien we de vier richtingen zoals wij ze kennen. Wanneer God Abram het beloofde land geeft, zegt God: 'Kijk eens goed om je heen, kijk vanaf de plaats waar je nu staat naar het noorden, het zuiden, het oosten en het westen.' Met deze woorden bedoelt God natuurlijk dat alles wat Abram ziet van hem zal zijn. Wij leren hiervan dat zij ook vier richtingen hadden, net als wij. Maar die richtingen zijn heel anders dan de onze.

Van voren

De Bijbelse termen voor de vier richtingen geven ons veel informatie over hoe de Israëlieten de

wereld zagen. In het Oude Testament wordt het oosten normaal gesproken aangegeven

met *kedem*. Maar *kedem* betekent iets heel anders dan het oosten. In Psalm 139 bezingt David hoe geweldig het is dat God altijd bij ons is, hij dicht: 'U omsluit mij, van achter en van voren, U legt uw hand op mij' (Psalm 139:5). Wat de Bijbel hier vertaalt als 'van voren' is *kedem*.

Van achteren

Het oosten in het Oude Testament is dus eigenlijk de voorkant. De kant waar je naar kijkt. Je

kunt misschien nu al gokken wat de woorden voor de andere richtingen zijn. Stel je voor: je kijkt naar het oosten, waar ligt dan het westen? Achter je! In het Hebreeuws *acharoon*. Die Psalm zou dus eigenlijk net zo goed kunnen

Daniel Tadevosyan/
Shutterstock.com

lezen als: ‘U omsluit mij, van het westen naar het oosten’.

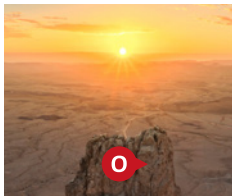
Het blijkt soms nogal lastig om die woorden te vertalen in de Bijbel. We weten vaak niet of *kedem* oost, voorkant of eerste betekent. En of *acharoon* west betekent, of toch achterkant of laatste. Leg eens wat verschillende bijbelvertalingen naast elkaar en zoek Job 18:20 of Deuteronomium 34:2 op. Wat denk jij, wat is de juiste betekenis?

Links en rechts

Als voor en achter oost en west zijn, wat denk je dan dat noord en zuid zijn? Links en rechts natuurlijk. In Genesis 14:15 lezen we in de Statenvertaling dat Choba links van Damascus ligt, en in de Nieuwe Bijbelvertaling dat die stad ten noorden van Damascus ligt. Het Hebreeuwse *semool* betekent dus ook links. Wil je naar het zuiden, dan ga je rechtsaf (*jaamin*).

Het Bijbelse kompas wijst verrassende richtingen aan

Zon

Maar dit zijn niet de enige woorden voor de richtingen in het Oude Testament.

Om een of andere reden bestaan er gewoon nóg vier andere woorden voor. Het oosten is niet alleen de voorkant, maar het is ook de plaats waar de zon op komt. En dat is dan een ander woord voor het oosten: *mitsrach*, de opkomende.

Woestijn

Voor de andere namen voor de vier richtingen moet je een reis door Israël maken. Als je naar

rechts zou reizen, dan ga je richting de woestijn. De grote Negev-woestijn waar Abram doorheen reisde naar Egypte, dezelfde woestijn waar Isaak Rebekka ontmoette. *Negev*, wat letterlijk ‘het droge’ betekent, wordt dan ook het woord voor zuid.

Bergen

Ga je naar links, dan kom je de bergen tegen. De belangrijkste berg daar is Safon, waarvan de

Kanaänieten geloofden dat Baäl er woonde. Het is ook deze berg die de morgenster – vaak Lucifer genoemd – wil bestijgen: ‘Ik stijg op naar de hemel, boven Gods sterren plaats ik mijn troon. Ik zetel op de toppen van de Safon, de berg waar de goden bijeenkomen’ (Jesaja 14:13). Geen wonder dat het woord voor noord *safon* is.

Zee

En om je reis compleet te maken, moet je ook achterwaarts. Aan de westkant van Israël is de Middel-

landse zee. Een favoriete vakantiebestemming voor ons, maar zeker geen populair deel van de wereld voor de Israëlieten. De zee — *jam* in het Hebreeuws — was chaotisch en gevaarlijk! De zee was er voordat God de wereld schiep (Genesis 1:1), en men geloofde dat er monsters in leefden (Genesis 1:21, Job 7:12). Elke Israëliet liet de zee graag achter zich, en *jam* werd een ander woord voor het westen.

Kennis is inzicht

Een beetje kennis van de betekenissen van de richtingen in het Oude Testament geeft veel inzicht in bepaalde teksten. Psalm 48:2 zegt dat Sion in het noorden is. Dat is geografisch onjuist. Maar als je denkt aan Safon en de berg van de goden, dan begrijp je de poëtische betekenis. Psalm 139:5 herinnert ons eraan dat God ons omsluit van achteren en van voren, en in vers 9 vinden we een belofte dat we God kunnen vinden voorbij de dageraad en de verste zee. Met onze nieuwe kennis zien we ook hier een extra poëtisch niveau. Als je de Bijbel voortaan leest, sta dan eens stil bij de richtingen en hoe de Israëlieten erover dachten. Welke extra betekenis zie je, nu je weet hoe het Bijbelse kompas werkt? Waar kom je uit op de Bijbelse landkaart als je ‘voor, achter, links en rechts’ leest, en de richtingen ‘dageraad, Negev, Safon, en zee’?

Foto man - Josep Curto/Shutterstock.com

Foto zon - John Theodor/Shutterstock.com

Foto woestijn - Miroslav Orincak/Shutterstock.com

Foto bergen - Google Earth

Foto zee - Yehonatan Richter Levin/Shutterstock.com

The background of the page is a photograph of a night sky filled with stars. A single, very bright star is positioned in the upper center, creating a prominent starburst effect. Below the sky, a dark, silhouetted mountain range stretches across the horizon. In the foreground, a lush green field of grass is visible, slightly out of focus. The overall mood is serene and celestial.

Volg de
ster die je
de weg
wijst

Reinder Bruinsma

Een klein groepje mannen maakte een lange reis. Het waren 'wijzen' uit het Oosten, vermoedelijk uit de streek die vandaag de dag bestaat uit Iran en Irak. Zij reisden met hun zwaarbepakte kamelen naar Jeruzalem, waar ze hun opwachting maakten bij koning Herodes. Ze vertelden hem dat ze informatie hadden over de geboorte van een koninklijke telg.

De geestelijke adviseurs van de koning adviseerden 'de wijzen' om door te reizen naar Betlehem, want daar zou volgens hun religieuze bronnen 'de Messias' worden geboren. Zij vervolgden hun reis met een korte etappe van ongeveer tien kilometer en vonden de plek waar een kind was geboren. Ze lieten hun goud, wierook en mirre als geschenken achter en 'wierpen zich in aanbidding voor het kind neer.' Je vindt het verhaal in hoofdstuk 2 van het evangelie van Matteüs.

De drie koningen

Wie waren die mannen? Ze worden in de oorspronkelijke Griekse tekst *magoi* genoemd. In de nieuwste Nederlandse Bijbelvertalingen heten zij 'magiërs'. Het waren geleerden die de sterren bestudeerden, maar dat was in een tijd dat astronomie en astrologie nog door elkaar liepen. In elk geval meende men dat men door het bestuderen van de sterrenhemel belangrijke gebeurtenissen kon duiden. Ze waren op weg gegaan toen ze een

bijzondere ster zagen. Uit joodse geschriften – die na de Joodse ballingschap mogelijk waren achtergebleven in hun regio – hadden zij opgemaakt dat er op een gegeven moment een nieuwe 'koning van de Joden' zou worden geboren. En nu was het zover, want zij hadden 'zijn ster' zien opgaan!

Hoever mannen het waren en hoe zij heetten, is onbekend. De latere traditie spreekt steeds van drie mannen, voornamelijk op basis van de drie soorten geschenken die zij meebrachten. Vanaf de derde eeuw sprak men meestal van 'de drie koningen'. In de achtste eeuw duiken de namen Caspar, Balthassar en Melchior op.

Komeet of supernova?

De 'wijzen' volgden de ster die zij zagen, eerst naar Jeruzalem en vervolgens naar Betlehem. Daar bleef de ster stilstaan boven het huis waar het Jezus-kind zich bevond. Er is veel gespeculeerd over wat die ster nu precies was. In de Arenakapel in Padua hangt een schilderij van de Italiaanse kunstschilder en architect Giotto (ca. 1266–1337) waarop

Giotto, Lagere Kerk
Assisi, Kerststal.
Publiek domein

de aanbidding van de wijzen is afgebeeld. Boven het afdak waaronder Maria staat met Jezus, terwijl de 'koningen' Hem hun eer bewijzen, heeft Giotto een komeet geschilderd: een grote vuurbal met een staart van licht. Door de eeuwen heen heeft men vaak gedacht dat de ster die de wijze mannen naar Betlehem leidde inderdaad een komeet was. Anderen waren van mening dat we eerder aan een nova of supernova moeten denken, terwijl weer anderen het houden op een conjunctie van enkele planeten (dat is een situatie waarbij het lijkt of twee of meer planeten heel dicht bij elkaar staan).

→ Zoals de 'ster' destijds
de wijzen de *richting*
wees, leiden dingen in ons
leven ons in de *richting*
van Jezus Christus

Wolkkolom, vuurkolom of engelen?

We kunnen veilig concluderen dat er geen astronomische verklaring is voor de 'ster' die de wijzen naar Bethlethem loodste. Dat heeft sommige Bijbeluitleggers ertoe gebracht om de ster te vergelijken met de wolkkolom en de vuurkolom die de weg wezen tijdens Israëls omzwervingen door de woestijn, na de verlossing uit Egypte en de inbezitneming van Kanaän (Exodus 13:20–22). Weer anderen, onder wie Ellen G. White, verklaarden de ster als een grote groep engelen (*Jezus, de Wens*

der Eeuwen, Uitgeverij Veritas, Alphen aan den Rijn, 1980, blz. 41). Waren het misschien diezelfde engelen die aan de herders in de velden van Efrata verschenen en God prezen met de woorden die nog steeds in kersttijd worden gezongen: 'Ere zij God in de hoge' (Lucas 2:8–14)?

Zij vonden het kind

Het verhaal van de 'wijzen uit het Oosten' is met veel vraagtekens omgeven. Maar over het belangrijkste aspect is geen onduidelijkheid. 'Ze vonden het kind met Maria, zijn moeder' en 'ze wiepen zich in aanbidding voor het kind neer' (Matteüs 2:11). Het blijft een geheim waarom God deze niet-Joodse mannen op zo'n bijzondere manier naar Jezus leidde. Maar zij stonden kennelijk open voor de bovennatuurlijke aanwijzing die God hun gaf.

Wat betekent dit voor ons?

Wat heeft dit bijzondere verhaal ons tweeduizend jaar later te vertellen? Gebruikt God nog steeds 'sterren' – in welke vorm dan ook – om ons de weg naar Jezus te wijzen? Er is alle reden om daarop met 'ja' te antwoorden. De vraag is wel of we ervoor openstaan om de aanwijzing die de Heer ons geeft te volgen. Zoals de 'ster' destijds aan de wijzen de richting wees, zijn er ook dingen in ons leven die ons in de richting van Jezus Christus leiden. Als we die aanwijzingen volgen zullen we, net als de 'wijzen', Jezus vinden. Dan kunnen we voor Hem knielen en Hem alles aanbieden wat we tot dusverre op onze levensreis hebben meegenomen.

Met je neus op *Van Gogh*

Nelske Verbaas

In het Kröller-Muller museum op Nationaal Park de Hoge Veluwe kun je in de wintermaanden letterlijk dicht bij kunst komen. Bezoek niet alleen het museum, maar maak er een mooie dag buiten van.

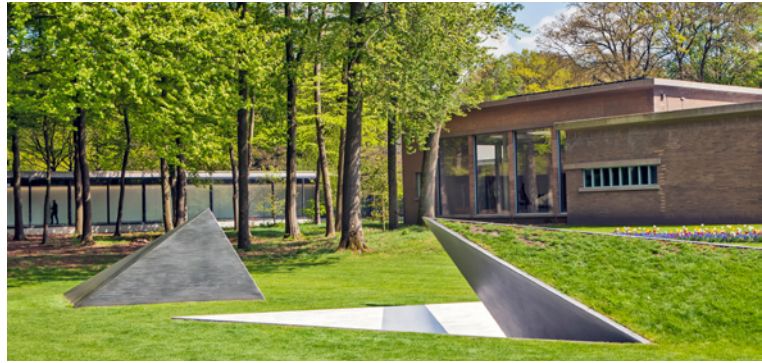
Het is meer dan 25 jaar geleden dat ik er voor het laatst het Kröller-Muller museum bezocht. Vooral de *Jardin d'émail* van Jean Dubuffet maakte een blijvende indruk. Net als de drukte, want we waren niet de enige schoolklas op excursie en over de volwassen toeristen heen kijken was niet te doen. Een bezoek aan het Kröller-Muller betekent automatisch ook een bezoek aan het park. Dat is geen straf! Wie de auto buiten laat staan en de fietspaddenstoelen volgt, komt wandelend of op een van de witte fietsen netjes op bestemming en ziet veel van het landschap.

Van Gogh Galerij

In het museum ben ik erop gebrand niet te verdwalen. Ondanks de verwarrende lay-out lukt dat redelijk door de bordjes te volgen. Vooral in de Van Gogh Galerij blijf ik lang hangen. Je staat met je neus bovenop de werken. Het reliëf en de intensiteit van de kleuren zijn ongelooflijk mooi. Vooral naar *Cypressen met twee figuren* had ik nog wat langer kunnen kijken en alleen al dat schilderij maakt het bezoek voor mij een succes. Over de rest van de vaste collectie en de beeldentuin, waar kunst en natuur samenkomen, hebben we het dan nog niet eens gehad. Een beeld dat op mij een enorme indruk maakte stond dan weer binnen: een werk van Anish Kapoor (*Untitled*).

Maak er een dag van

Het Kröller-Muller museum en het park lenen zich uitstekend voor een dag weg. Fiets rond of wandel, bezoek de karpervijver en kijk of je iets ziet bij de wildobservatieplaatsen. In

Boven - Museum:
Sergei Afanasev/
Shutterstock.com

Links - Van Gogh:
Cypressen met twee figuren. © Kröller-Muller museum

Ver links - Anish Kapoor:
Untitled. © Kröller-Muller museum

het Parkrestaurant kun je opwarmen als je verkleumd bent en dat ligt dan weer tegen het leuke Museonder, waar je leert wat er vroeger leefde en wat er onder het aardoppervlak leeft. Het lijkt mij helemaal geweldig om door het park te wandelen als het gesneeuwd heeft. Kapot thuiskomen is in elk seizoen gegarandeerd, maar een mooie dag heb je zeker.

Goed argument

Houd er rekening mee dat het Kröller-Muller op maandagen en op 1 januari gesloten is. *Jardin d'émail* is vanaf 1 april weer toegankelijk, behalve wanneer het nat is. Dat kunstwerk ervaren is het enige argument dat ik kan bedenken om af te reizen wanneer het weer druk is.

Scan mij

Kaartjes online.

Naar de overkant

Zoltan Major/
Nasidastudio/
Shutterstock.com

Bijbelgedeelte

Jezus en de leerlingen gingen naar de overkant van het meer. Daar was het gebied van de Gadarenen. Er kwamen twee mannen op Jezus af. Ze kwamen tevoorschijn uit één van de grotten waar mensen begraven lagen. Het waren mannen met een kwade geest. Ze waren erg gevaarlijk. Niemand kon daar zomaar langslopen. De kwade geesten schreeuwden tegen Jezus: 'Jij daar, Zoon van God! Ben je gekomen om ons pijn te doen? Laat ons met rust! De tijd van onze straf is toch nog niet begonnen?'

Een eind verderop liep een grote groep varkens. De kwade geesten zeiden tegen Jezus: 'Als je ons wegjaagt, mogen we dan alsjeblieft in die varkens gaan?' Jezus zei tegen hen: 'Ga weg!' De kwade geesten gingen weg uit de twee mannen en gingen in de varkens. Toen renden de varkens van de steile berg af, en vielen in het meer. Ze verdronken allemaal. De mannen die op de varkens gepast hadden, vluchtten weg. Ze gingen naar de stad. Daar vertelden ze wat er allemaal gebeurd was, en hoe het gegaan was met de kwade geesten. Alle mensen uit de stad gingen naar Jezus toe. Toen ze hem zagen, zeiden ze tegen hem: 'Ga alstublieft weg uit ons gebied.'

Matteüs 8:28–34 (BGT)

Een rode draad in de verhalen over Jezus in het evangelie van Matteüs is het reizen over het meer van Galilea.

Verschillende keren pakt Jezus de boot en reist Hij naar de overkant. En iedere keer gebeurt er iets op het meer als je van Galilea, voornamelijk Joods gebied, trok naar Trachonitis, voornamelijk niet-Joods. Er breekt een storm uit, de discipelen raken in paniek. Het was geen wonder dat mensen in die tijd geloofden dat het meer bezeten was, de woonplaats van demonen en boze geesten. Toch reist Jezus met z'n volgelingen over dat meer. Hij laat zien dat Hij machtiger is dan de storm. En als Hij dan eindelijk aankomt in het gebied van de Gadarenen, komen er twee bezetenen op Hem af. Wat mag je ook anders verwachten in dat gebied.

Jezus redt deze mensen door de onreine geesten in een groep varkens te laten gaan die zich spontaan in het meer werpen. Terug naar de plek waar ze geloofden dat ze vandaan kwamen.

Uiteraard zijn de varkenshoeders hier niet zo blij mee en vertellen iedereen die het maar wil horen wat er met hun levensinkomen is gebeurd. Je zou zeggen: missie mislukt, want de mensen vragen Jezus en zijn discipelen te

vertrekken. Maar een tijd later, als Jezus weer een keer naar de overkant gaat en weer in een storm terecht komt, wordt Hij allervriendelijkst ontvangen. 'De mensen daar herkenden Jezus. Het werd in die hele omgeving bekend dat Jezus er was. En alle zieke mensen werden bij hem gebracht' (Matteüs 14:35). Ze hadden even wat tijd nodig om te beseffen dat datgene waarvan ze bevrijd waren belangrijker was dan de financiële tegenslag. Gelukkig had Jezus zijn richting behouden.

- 1 Ben je wel eens vertrokken op een reis waarbij je allerlei hindernissen tegenkwam, maar toch doorreisde? Wat maakte dat de reis het uiteindelijk waard was?
- 2 Kun je je de boosheid van de varkenshoeders voorstellen nadat al hun varkens zich in het meer hadden verdronken? Hoe zou jij reageren als dat met jouw varkens gebeurt, terwijl tegelijkertijd iemands leven gered wordt?
- 3 Ben je wel eens in een situatie geweest waarbij jouw leven werd gered omdat anderen een groot financieel offer brachten? Hoe voelde dat?

Website

Voor het aanbod van onze gratis cursussen verwijzen we je naar onze website www.esda-online.nl

Voorbede

Iedere maandagmiddag om 13.30 uur doen we voorbede voor wie ons daarom vragen. Jouw gebedsverzoeken zien wij graag tegemoet op esda@adventist.nl

© David Padfield/
FreeBibleimages.org

Kort gebed

Heer, help ons op die momenten in ons leven waarop we elk richtingsgevoel kwijt zijn. Geef dat we dan onze koers hervinden, op weg naar ons hemelse doel. Amen

Kunst of klimaat?

Op dinsdag 25 oktober lijmde Jelle de Graaf zichzelf vast op de talkshowtafel van Jinek. De Graaf was uitgenodigd door het televisieprogramma om te praten over de nieuwe manier van actie voeren door Europese klimaatactivisten.

Actievoerders vroegen de afgelopen maanden om meer aandacht van de politiek voor de klimaatcrisis. Op 5 juli lijmde activisten van Just Stop Oil zich vast aan een kopie van *Het Laatste Avondmaal* van Leonardo da Vinci in de Royal Academy of Arts in Londen. Op 23 oktober besmeurden activisten van Letzte Generation *Les Meules* van Monet met aardappelpuree in het museum Barbarini in Potsdam. Ook in Nederland is er een voorbeeld van een gelijksoortige actie te vinden. Op 27 oktober plakten activisten van Just Stop Oil zichzelf vast aan het *Meisje met de parel* in het Mauritshuis en overgoten zich met tomatensoep.

Publiciteit

Dit zijn maar drie van de vele voorbeelden. De reden van de protesten is aandacht te vragen voor de ernst van de klimaatcrisis en de noodzaak om een einde te maken aan het verbranden van fossiele gassen en olie die deze crisis vergroten. Op de website van Letzte Generation licht de woordvoerder hun actie toe: 'Monet hield van de natuur en legde haar unieke en fragiele schoonheid vast in zijn werken. Waarom is men banger voor de schade die onze actie kan aanbrengen aan een beeld van de werkelijkheid dan voor de vernietiging van onze daadwerkelijke wereld, wiens magie Monet zo bewonderde?'

Overigens is dit niet voor het eerst in de geschiedenis dat kunst wordt gebruikt om meer publiciteit te genereren ten behoeve van een maatschappelijk doel. In 1914 bewerkte een Britse suffragette, Anne Hunt, een portret van Thomas Carlyle met een vleesmes. Deze actie maakte deel uit van een militante campagne om het stemrecht van vrouwen veilig te stellen. *Dropping a Han Dynasty Urn*, een fotografisch kunstwerk van Ai Weiwei, is in deze context ook een passend voorbeeld.

Reacties

De groeperingen verklaren dat zij voorafgaand aan hun acties onderzoek doen om schade aan de kunstwerken te voorkomen. Hoewel de schilderijen in de bovengenoemde voorbeelden inderdaad ongeschonden zijn, is er wel schade aan de lijsten geconstateerd. Desalniettemin zijn de reacties vanuit de kunstwereld over het algemeen niet positief. Museumdirecteur Wolfs van het Stedelijk Museum Amsterdam zegt: 'Laat het protest een inhoudelijk protest zijn, niet een protest waardoor dingen worden kapotgemaakt.' Ook staatssecretaris Uslu verklaart dat demonstreren een groot goed is, maar dat het aanvallen van weerloze kunstwerken niet de juiste manier is.

Actievoerders vroegen om meer *aandacht* voor de klimaatcrisis

Uiteindelijk is de hamvraag of het een effectieve manier van actie voeren is om jezelf vast te plakken aan een talkshowtafel of aan een schilderij. Aan de ene kant is het een buitengewoon doeltreffende manier om meer aandacht te genereren voor de klimaatproblematiek. Aan de andere kant reageert het publiek over het algemeen negatief op protesten met vernieling van eigendommen. Hierdoor kunnen activisten als extreem en onredelijk worden beschouwd, waardoor de publieke steun juist vermindert. Wat jouw mening over de acties ook is: ik hoop dat je het met mij eens bent dat we onze bestuurders moeten blijven wijzen op de urgentie van een goed klimaatbeleid.

Neuzen dezelfde kant op

Rudy Dingjan

Toen wij als gezin nog samen gingen kamperen in Zweden, ging er iedere vakantie een doos boeken uit de bibliotheek mee. Als ik dan mijn boeken uit had, las ik ook wel verder in een jeugdboek van de kinderen. Zo kwam het dat ik kennis maakte met boeken van Thea Beckman. Over het algemeen spelen haar verhalen zich af tijdens een historische gebeurtenis, zoals een kruistocht.

Piotr Krzeslak/
Shutterstock.com

Maar met de titel *Het helse paradijs* trok ze mijn aandacht. Dit verhaal speelt zich niet af in het verleden, maar in de toekomst. Groenland is door klimaatverandering letterlijk groen geworden. Het heet nu Thule, terwijl Europa gebukt gaat onder de hitte die nu nog bij de Sahara hoort. Op Thule heerst nu een aangenaam klimaat. Op zoek naar grondstoffen stuurt het totalitaire rijk Baden over zee een expeditie naar Thule (Groenland).

Liefdevol

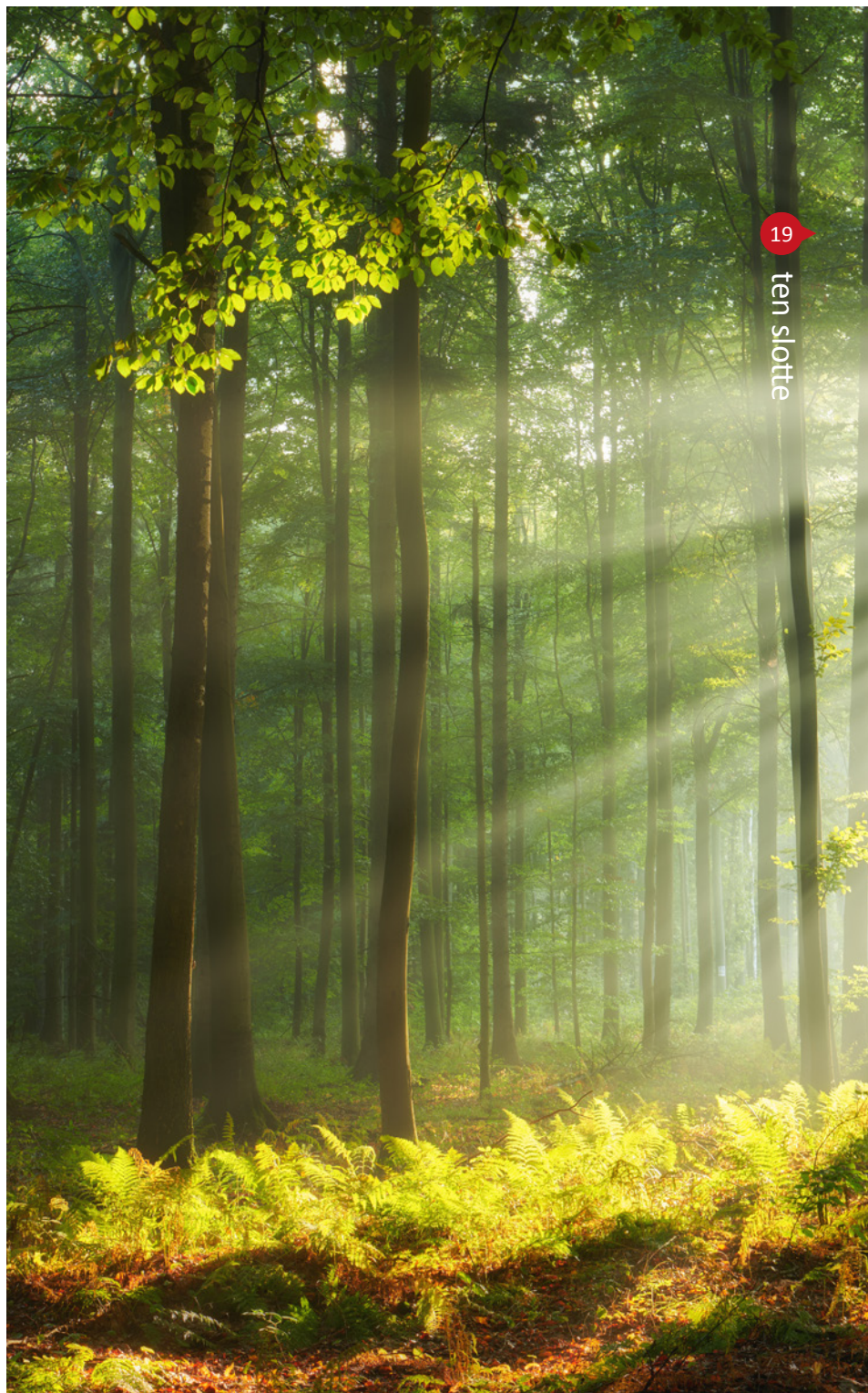
Het geluk schijnt de ontdekkingsreizigers toe te lachen. Thule heeft inderdaad rijke bodemschatten. Bovendien blijken de inwoners geen leger te bezitten. Het moet eenvoudig zijn Thule in te nemen en te koloniseren.

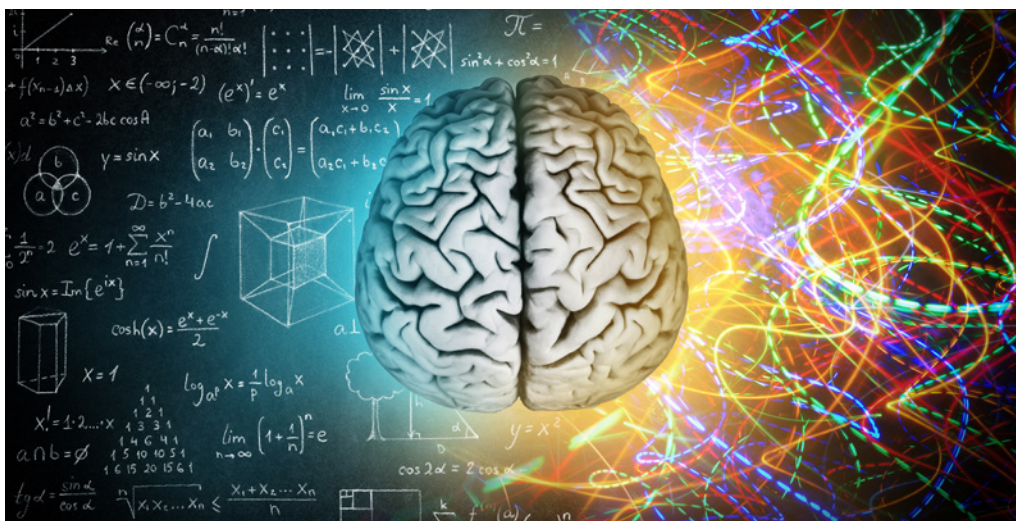
Maar dat valt tegen. Hoe onderneem je een invasie als niemand je tegenhoudt en er geen leger is om te verslaan? Thule heeft een beschaving die werkt zonder gevangenen. Dwarsliggers worden niet eens achter tralies gezet, maar liefdevol 'vertraagd'. Men heeft eerbied voor het leven. Mensen noch dieren worden er gedood.

De indringers worden er gek van. Ze merken dat de mensen van Thule hun neuzen allemaal dezelfde kant op hebben staan: niet ik-gericht, maar op elkaar gericht. Het blijkt dat hun neusstand heilzaam besmettelijk kan werken. Wie zich eraan overgeeft, wordt erdoor veranderd, krijgt zelf ook een op de ander gerichte levensinstelling en leeft gelukkig verder in harmonie. Tot zover Thea Beckman.

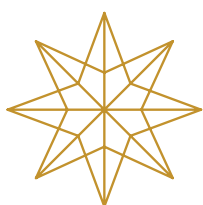
Eensgezind

Wie een beetje thuis is in de Bijbel, herkent in dit verhaal de positieve gerichtheid van gelukkige mensen die opnieuw geboren zijn. Ik zie uit naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, 'waar gerechtigheid woont' (2 Petrus 3:13). Daar zullen we eensgezind elkaar tot vreugde zijn. En we mogen ons daar nu alvast in oefenen, met onze neuzen dezelfde kant op.

Triff/Shutterstock.com

Met 2023 in zicht
wensen staf en
medewerkers van
Contact je fijne
feestdagen en een
gezegend nieuwjaar!

Vooruitblik

In het eerste magazine van 2023 laten de schrijvers van **Contact** hun licht schijnen over het onderwerp 'kennis'. In maart in de bus!

Contact

is een gratis uitgave van het ESDA-Instituut, onderdeel van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten.

*Wil je Contact niet meer ontvangen?
Stuur dan een e-mail aan esda@adventist.nl*

ESDA Nederland

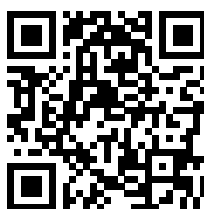
Adres Amersfoortseweg 18,
3712 BC Huis ter Heide
Telefoon 030 - 6931509
INGbank NL76 INGB 0000 0383 25
Rabobank NL59 RABO 0155 9483 18
E-mail esda@adventist.nl
Web www.esda-online.nl

Woord van Hoop (ESDA België)

Adres Ernest Allardstraat 11, 1000 Brussel
Telefoon 02-5113680
ING Bank BE47 3100 1698 4180
E-mail info@woordvanhoop.be
Web www.woordvanhoop.be

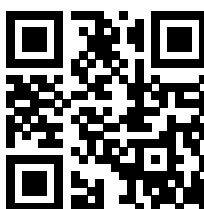
GRATIS
Download
Contact
Magazine

Scan mij

ESDA Instituut
Online
Bijbellessen
Online

Scan mij

“ Kennis
is nog geen
wijsheid ”

Arthur
Schopenhauer
(1788–1860)

